

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zborovanje slovenskega katoliškega narodnega dijaštva v Gorici.

V soboto ob 7 $\frac{1}{4}$ uri so se zbrali zborovavci na vrtu hotela »Central«, odkoder so v vrstah odkorakali k sveti maši, ki jo je v cerkvi sv. Ignacija daroval preč. gospod kanonik Wolf. Med sveto mašo je pel dijaški zbor pod vodstvom tov. Juvana. o sveti maši so zopet odkorakali v »Central«, nakar se je istotam pričelo dijaško zborovanje.

Tov. Česnik pozdravi navzoče somišljenike, srednješolce in visokošolce, bogoslovce in starejšine »Zarje« in »Danice«, gđd. učiteljice, ki so se v lepem številu odzvale vabilu, in vse cenjene goste. Nato se soglasno izvoli sledeči odbor: predsednik tov. Iz. Modic, podpredsedniki cand. jur. Schaubach s Koroškega, teolog Remec z Goriškega, abit. Rueh iz Novega mesta; zapisnikarjem so bili izvoljeni abit. Mozeitič, koroški bogoslovec Koch, za Kranjsko tov. phil. Mazovec in teolog Snoj.

Tovariši predsednik da besedo goriškemu bogoslovcu Rustju, ki govori o »Katolicizmu in modernizmu«. Zadnja desetletja je morala katoliška cerkev prestat mnogo bojev, odbiti brez števila zunanjih napadov. Ti ji niso škodovali, dokler se ni v najnovejšem času pojavil upor v cerkvi sami, ki bi kmalu postal osodepoln. Vstali so modernisti, ki so si postavili za cilj moderniziranje vere. Bližnja vzroka tega novega pojavnja sta po encikliki »Pascendi« napuh in stremljenje po novotariji, daljni vzrok nevednost in zametavanje sholastične filozofije.

Predvsem je napačen temelj, na katerem se snuje vse modernistiško gibanje, napačna je filozofija modernistov. Ta ima pozitivno in negativno stran. Negativna stran se javlja v agnosticizmu; modernisti namreč trdijo, da je predmet spoznavanju edino to, kar doznamo s čuti — kar je preko čutov, spada v področje vere in se ne da spoznati, temveč se mora slepo verjeti. Trdijo dalje, da ni nič, kar bi nas po zunanje vodilo k Bogu. Zato iščejo Boga v človeku samem, in to je pozitivna stran modernizma. V človeku se javlja neka potreba po božanstvu, zadoščenje tej potrebi je v veri, ki je podlaga vsake religije. To je imanenca življenja, iz katere sledi razvoj religiozne zavesti.

Iz napačne filozofije slede logično vse druge zmote, tako o postanku cerkve, o kultu, o zakramentih, ki so jim simboli s sugestivno močjo. V filozofiji modernistov je polno nasprotstev: agnosticizem je prvi korak k ateizmu, simbolizem vodi v panteizem in imanentizem vodi v morje pobege.

Modernistu je vsaka vera enako dobra, zato njih načelo: vsem veram enako vrednost.

Zgodovinska kritika je osnovana na temeljnih načelih modernizma ter je namerila bojno kopje nasproti božanstvu Jezusa Kristusa. Kristus kot Bog je predmet vere, veda gleda v Kristusu le človeka. Kritiziranje postanka knjig in njih vsebine je mnogokrat nasprotno znanstvenim rezultatom.

Zastopnikov takega modernizma na Slovenskem ni, pač pa silijo dandanes na površje časopis in knjige, v katerih se kaže nekaj podobnega modernističnemu stremljenju. Svobodomiselnost časopisje je prepojeno s panteističnimi nazori, in narodni radikalci skušajo modernistiške zmote v poljudni obliki razširiti med ljudstvo. Tudi to se lahko v nekem oziru imenuje modernizem.

Debate so se udeležili bogoslovec Remec, g. dr. Srebrnič, ki je v boju proti mo-

dernistom zlasti povdarjal važnost sholastične filozofije, in g. župnik Kosec.

Druge točka programa je referat tov. Malneriča: »Znanstvena organizacija med Slovenci«. Tudi za Slovence je prišel čas, povzdigniti znanstveno organizacijo. Do najnovejšega časa se ni o tem mnogo razpravljalo. Dne 14. maja l. l. pa se je v Ljubljani pod predsedstvom dr. Ilesiča posvetovalo o tem predmetu več gospodov. ki se že dolgo pečajo z znanstvom. Zastopana je bila po svojih članih tudi Leonova družba.

Zgodovina znanstvenega delovanja med Slovenci se da razdeliti v štiri večje dobe. Prva doba sega od 13. do konca 17. stoletja, druga od leta 1693, ko se je ustanovila »akademija delavnih mož«, do konca delovanja te akademije (okoli leta 1800), tretja od leta 1800 do 1864, in četrta od leta 1864 do sedaj. Izobraženstvo najstarejše dobe so bili duhovniki, ki so se izobraževali v tujini in doma. Mnogo Slovencev je obiskovalo padovansko univerzo, zato se je gojila skoro izključno bogoslovna veda. Pač pa so bili mnogi Slovenci člani znanstvenih organizacij v tujini, zlasti v Italiji, kjer so se ustanovljale znanstvene akademije. Pozneje so se izobraževali Slovenci tudi v Tubingi.

Leta 1693 se je v stoletni spomin zmage pri Sisku ustanovila v Ljubljani »Academia operosorum«, ki je leta 1701 stopila v javnost. Predsedoval ji je prošt Prešeren. Društveni simbol je bila čebelica. Jezuitje niso bili člani odbora, zato je društvo leta 1725 zaspalo. Šele leta 1762 se je znanstveno delo zopet poživilo, ko se je ustanovila javna poljedelska šola in kmetijska družba.

Jožef II. je razpustil modroslovno fakulteto v Ljubljani, na kateri se je poučevalo slovenski. Šele na opetovano prošnjo se je leta 1788 zopet ustanovila filozofska in 1791 bogoslovna fakulteta. »Academia operosorum« je zopet oživela.

Po letu 1800 so se začeli znanstveniki zbirati okrog barona Žige Cojza. V tej dobi se je začela slovenščina poganjati za svoje pravice in je zmagala leta 1848. Ko je izginila moreča cenzura, se je začelo tudi po društvi organizirano življenje. »Novice« so odprle predale znanstvenim spisom. Ustanovilo se je »Zgodovinsko društvo za Kranjsko« z nemškim izvestjem (1849). Začela se je za znanstvo nova doba, srečnejša kot kedaj. Znanstveniki so se zbirali večinoma krog »Novic«.

Zadnja doba se pričinja leta 1864 z ustanovitvijo »Slovenske Matice«. Med Hrvati je tedaj deloval Strossmayer, po čegar iniciativi se je leta 1875 ustanovila »Jugoslovanska akademija znanosti«. Mi nismo imeli mecenov, zato smo zaostali. 1865 se je ustanovilo »Muzejsko društvo za Kranjsko«. Kmalu so pričele izhajati periodične revije za leposlovje in znanstvo. Za posamne stroke znanstva so izhajali razni časopisi: »Izvestje muzejskega društva«, »Slovenski pravnik«, »Naši zapiski«, »Voditelj v bogoslovnih vedah«, »Časopis za zgodovino in narodopisje« itd. Iz knjižnice kmetijskega društva je nastala licealna knjižnica. Leta 1895 se je ustanovila »Leonova družba«, ki šteje med svojimi člani lepo število znanstvenikov prve vrste. Ta izdaja od leta 1897 znanstveno revijo »Katoliški obzornik«, sedaj »Čas«. Naši znanstveniki so tudi sotrudniki nemških znanstvenih organizacij.

V Slovencih tiči torej velika znanstvena sila, samo treba je, da se ta sila zbere. Želimo si slovenskega vseučilišča, zato treba organizirati znanost. V to svrhu si želimo mecenov, država pa naj podpira knjižnice. Med našim dijaštvom še ni znanstvene organizacije, zato naj se v vsakem društvu ustanovi poseben odsek za znanstveno delo. Nikakor pa ne smemo prezreti, da smo katoliki. Znanstvo je ena največjih kulturnih sil, zato se vstopimo v krog katoliških znanstvenikov. Naš cilj bodi poleg slovenskega vseučilišča tudi

ustanovitev slovenske znanstvene akademije. Pri tem naj nas vodi geslo: In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.

Za sklep stavi govornik štiri resolucije, ki se sprejmejo v naslednji obliki:

1. Slovensko katoliško narodno dijaštvo, zbrano na zborovanju v Gorici dne 22. avgusta 1908, sklene skrbeti za to, da se ustanovi v vsakem izmed njih društvo znanstveni odsek, ki vodi vse znanstveno delovanje v društvu.

2. Na vseučiliških knjižnicah zahtevajmo katoliških in slovanskih znanstvenih del.

3. Slovensko katoliško narodno dijaštvo želi, da se osnuje centralni odbor, v katerem bi bile po možnosti zastopane vse slovanske znanstvene organizacije.

4. Slovensko katoliško narodno dijaštvo pozivlja slovenske ljudske zastopnike, da izposlušajo od države gmotnih podpor za gojitev znanstva med Slovenci.

(Dalje prihodnjič.)

Brzojavke.

Toblach: Žalibog zadržan osebno se udeležiti. V duhu z Vami! Živela katoliško-slovenska akademična mladež, jamstvo pravega napredka slovenskega ljudstva!

Dr. Šusteršič.

Ljubljana: Vsakega resnicoljuba srčno veseli Vaš sestanek. Na Vas gleda narod in upa, da mu Vi ohranite in obranite edino pravo krščansko kulturo.

Jeglič, škof.

Čedad (Benečija): Hvala za važno vabilo. Sestanek v Gorici omogoči bratski dohod. Ognjevito naprej z Bogom za narod!

Beneški Slovenci.

Dobrlavas (Koroško): Žalibog z boleznijo zadržan. Hrabroslovenske pozdrave!

Franjo Wastel.

Dobrlavas (Koroško): Akademija slovenskih bogoslovcev celovških želi veliko uspehov.

(Podpis nečitljiv.)

Kraljevica: Naši akademični mladini, našemu ponosu in naši nadi prijateljski pozdrav.

Dr. Brejc.

Sušak: Slovensko nadebudno mladež, koja oduševljava za verske in narodne ideale, najsrčneje pozdravljava vračajoča se iz Lurda.

Gorec, Janko.

Straža (Dolenjsko): Obilo uspeha pri zborovanju želita tovarišem

Dular in Miklavčič.

Šmarje pri Jelšah (Štajersko): Bog te živi, četa mlada, domovine naše nada!

Mladeniška zveza.

Ljubljana: Vrlim katoliškim akademikom pozdrav. Naj shod poživi vnemo za krščanske ideale in znanstveno delo. V boj z uma svitlim mečem. Za »Leonovo družbo«:

dr. Gruden, dr. Ušeničnik, dr. Grivec.

Volké Kunčice (Morava): Srčno pozdrav pošila a mnogo zdaru prospěchu vseslovanské katolícké myšlence přeje Česka liga akademicka.

Kranj: Katoliškemu dijaštvu za vero, dom: Naprej! kliče Katoliško dijaštvo in izobraževalno društvo Cerklje.

Škofja Loka: »Slovenski dijaški zvezi«, braniteljici krščanske misli, srčen pozdrav!

Katoliško izobraževalno društvo Škofja Loka.

Borovlje (Koroško): Osreči naj blagoslov mili neba Slovencev najboljše sinove, da delo njih uma, gorečnost srca nam stere sovražne okove.

Kapian Rožman, Peter Strle.

Šmarje pri Jelšah (Štajersko): Bog živi kmečko mladino in branitelje kmečkega stanu!

Stoklas za »Kmečko zvezo«.

Bleiburg: Koroški Slovenci pozdravljamo z velikimi nadami nastop in delavnost slovenskih kat. narodnih dijakov za pravo narodno srečo. Tu mi delamo z Vami.

Izobraž. društvo za Vogrče in okolico. Miklavčič, župan in posestnik.

Postojna: Mlada delavna kri za krščansko delo naj gori. Bog živi našo nado, vrle katoliške akademike in abiturijente!

Čuk, Gostinčar.

Ajdovščina: Hrabri četi bratovski pozdrav! Tovariši, neustrašeno naprej! Z Bogom za narod!

Cigoj, bogoslovec, Otlica.

Podnart: Zveza telovadskih odsekov želi obilo blagoslova bratom akademikom. Na zdar!

Dr. Pogačnik.

Ljubljana: Novim četam na zmagovalni poti do Adrije želi uspeha in zmage

Uredništvo »Slovenca«.

Sv. Peter ob Nadiži: Zadržan vošči uspehov sestanku, narodu, cerkvi. Josip Skur, Bernas, beneški Slovenec.

Komen: Komenska dekanijaska duhovščina iskreno pozdravlja zborovanje, želeč trajnega uspeha. Čvrsto naprej za krščanske nazore.

Valentinčič, Lavrenčič.

Zagreb: Naprijed bračo srčano u boj protim modernog poganstva in truleža. Duhom smo s vama.

»Domagoj« i zagrebački srednješkolci.

Sukurac (Dalmacija): Nemogoče priti. Oprostite! Bratski pozdrav!

Sokol phil.

Pulj (Istra): »Dobrila«, danas osnovano katoličko ferialno društvo pozdravlja braču.

Brajša, Defar, Kavčič, Glavič, Butkovič.

Pismeni pozdravi.

Želim in prosim Boga za najobilnejši blagoslov Vašemu shodu in vsem podjetjem v prid slovenskega kat. dijaštva. Naprej na delo krščansko!

Alojzij Žužek, S. J.

Ob osmini velikovškega abit. sestanka se tudi Vas spominjamo in Vam želimo najsijajnejši uspeh.

Za društvo »Lipa« v Velikovcu Dobrovč, Bauman.

AVSTRO - OGRSKA.
Tirolska deželnozborska volivna preosnova.

Tirolski deželni zbor se kakor znano snide 22. septembra v daljše zasedanje, v katerem preosnuje tudi tirolski deželni volivni red. Odsek za volivno reformo je že izdelal načrt o volivni preosnovi, ki obsega bistveno sledeča določila: Uvedejo se direktne volitve. Število poslancev se pomnoži od 68 na 87. Virilisti ostanejo solnograški nadškof, briksenški in aridentinski knezoškof in inomoški vseučiliški rektor. Prelatska kurija pe zniža od 4 na 3 poslance. Veleposestniška kurija dobi mesto 10 pet poslancev. Odstranjena je kurija trgovskih in obrtnih zbornic. Nadalje se uvedeta kurija davkoplačevalcev in pa splo-

šna kurija. V kuriji davkoplačevalcev volijo, ki plačajo vsaj 5 kron direktnih davkov. Volivni okraji so enaki onim za državnozbornske volitve in volijo davkoplačevalci v vsakem okraju po dva, v splošni kuriji pa v vsakem volivnem okraju po enega poslanca. Novi deželni zbor bo imel 21 mestnih in 54 kmečkih mandatov.

Jezikovna postava.

Čehi zatrjujejo, da ministrski svet še ni rešil jezikovne postave, ki se predloži jeseni državnemu zboru.

Čehi in glavni poštni ravnatelj.

Parlamentarna komisija »Narodnega kluba« se bo pečala z delokrogom glavnega poštne ravnatelja. Čehi zahtevajo, naj se ustanovi samostojno poštno ministrstvo.

Mednarodni shod trgovskih zbornic.

Po dokončanem dopustu odpotuje minister Fiedler v Prago na mednarodni shod trgovskih zbornic.

Zahteve čeških državnih uradnikov.

V Kromerizu so imeli v nedeljo češki uradniki manifestacijski shod. Sklenili so resolucijo, ki zahteva moderno službeno pragmatiko, časovni avanzma in presočno disciplinarne preiskave. Resolucija se peča s splošno draginjo in s položajem uradništva.

C. IN KR. ARMADA.

Millijonski dar bankirja Reitzesa za zgradbo vojaškega zrakoplova.

Visoke kroge je vznevoljilo poročilo nekega berlinskega lista, da namerava podeliti Reitzes pol ali pa cel milijon za zgradbo zrakoplova. Poročilo je bilo tako, kakor da ima Reitzes postranske namene. Visoki krogi naglašajo, da če je potreba, se pol milijona že še dobi brez beračenja. Reitzesov prokurist je izjavil, da je poročilo o darovanem milijonu vojnemu ministrstvu izmišljeno. Zadeva vojnega zrakoplova ostane nerešena, dokler se ne povrne z dopusta vojni minister.

Letoanje cesarske vaje

bodo osobito zanimive po boju na Blatnem jezeru. Parnike na Blatnem jezeru izpremene v vojne ladje, ki jih opremijo s topovi in s signalnimi aparati. S topovi oborože tudi gradove in poslopja ob jezerskem obrežju in več motorskih jaht. Brodovje razdele v dva dela in se bo bila bitka na jezeru. Iz Pulja je došlo na jezero več častnikov, podčastnikov in 160 mornarjev. Mornariški častniki se vozijo že več tednov po jezeru in ga proučujejo. Glavna bitka se bo vršila ponoči. Preizkusiti hočejo vrednost novih topov. Cesar bo zasledoval bitko na ladji.

Pesem rajne cesarice Elizabete.

Tajništvo nemškega cesarja Viljema je poslalo ravnateljstvu budimpeštanskega muzeja cesarice Elizabete ogrsko pesem rajne cesarice Elizabete, ki so jo našli v neki sobi Achilleiona. Pesem je zložila in spisala rajna cesarica sama. Naslovljena je: »Resignacija«.

SRBIJI DIŠI BOSNA.

Carigrad, 25. avgusta. Kakor znano, je »Temps« poročal, da se bo turški parlament v prvi vrsti bavil z vprašanjem, komu pripada Bosna. Znano pa je tudi, da je carigradski mladoturški odbor to vest slesovno dementiral. Zanimivo pa je, da mladoturški odbor v tej svoji **oficijski izjavi naravnost dolži srbsko vladu, da je ona to vest spravila v »Temps«** in sploh zadnji čas tudi že v Carigradu dela propagando za to, da se Bosna Avstriji vzame. Mladoturki izjavljajo tudi, da bodo tej srbski propagandi storili konec. — Da med Avstrijo in novim mladoturškim režimom vlada popolno prijateljstvo, dokazuje tudi to, da je Avstrija odpoklicala iz Makedonije vse svoje reformne častnike na »daljši dopust«. Saj so zdaj tudi res getanovič, Januszewski, Pawlas, Trunenepotrebni. Ti častniki so: Urbanski, Raček, Marocchino, Lech, Zsikovic, Hubka, Schmidt, Turič in Urban.

VELESRBSKA PROPAGANDA.

Nove aretacije. — Senzacionalna brošura.

Iz Zagreba poročajo o aretacijah v Crkveni boki, da je aretiran tudi ondotni trgovec in gostilničar Štefan Radovanovič. Aretiran je bil na zagrebškem kolodvoru, ko se je hotel peljati domov. Osumljen veleizdaje je tudi učitelj v Crkveni boki Matijašević, katerega so včeraj aretirali.

Mirko pl. Pisačić, dosedaj pristaš Frankov, je izdal senzacionalno brošuro, v kateri pravi, da je imel nedavno v železniškem vozu pogovor s sorodnikom bana Raucha fcm. Steebom, ki mu je dejal: Na svojo besedo Vam povem, da je že preteklo leto, ko sem bil v avdiciji pri cesarju, Njegovo Veličanstvo vedelo za Nastičevo afero. Ako je to res, tedaj ta afero dobiva novo, drugačno smer. Čudno, da se je tako visok vojaški dostojanstvenik

razgovarjal s človekom, ki se mu ni predstavljal in ki mu je bil tako popolnoma neznan.

BRZOSTRELNI SRBSKI TOPOVI.

Dne 22. t. m. so v banjiškem vojaškem taborišču pri Belgradu preizkušali nove brzostrelne topove. Uspeh je bil povoljen. Navzoč je bil prestolonaslednik, člani vlade, poslanci vseh strank in častniški zbor.

MULEJ HAFIDOVA ZMAGA.

V Tangru so proglasili Mulej Hafida za sultana. Značilno je, da so razpočili v bitki Abdul Azisovi topovi. Abdul Azisu je ostalo po bitki le nekaj sto mož. Dejanjsko je zdaj Mulej Hafid gospodar Maroka. Francoski vladi prijazno časopisje izjavlja, da zamore Mulej Hafida priznati za maroškega sultana le po sklepu mednarodne konference.

NEVAREN POLOŽAJ V TÄBRISU.

V Täbrisu so umorili vladi prijaznega poslanca Zelal Marandija. Aju-ed-Daule je izjavil 12 zastopnikom revolucijske stranke, da ostane ustava neomajana. Pozval jih je, naj prenehajo z nemiri in naj odlože orožje. Iz Teherana se pa poroča, da je položaj v Täbrisu vedno bolj nevaren.

NEMŠKO IN ANGLEŠKO MORNARIŠKO VPRAŠANJE.

Poroča se, da je bil obveščen angleški zakladnik kancelar Lloyd George, naj se ne spušča v pogajanja za zvišanje mornarice brez sporazumljenja z Bülowom. Lloyd George zato najbrže obišče Bülowa v Norderneyu, predno se povrne na Angleško.

RUSIJA.

Bombe v dekliški šoli. — Odklonjena češka šola v Lodzu.

Na Vazilskem Ostrovu so dobili na strokovni šoli za mlade dame veliko bomb. Uvedli so preiskavo. — Poljski listi poročajo, da je odklonila ruska vlada prošnjo češke kolonije v Lodzu za ustanovitev češke šole. Ruska naučna uprava izjavlja, da šola le dovoli, če bo ruščina učni, češčina pa neobvezni postranski predmet.

ANGLEŠKO-RUSKO SPORAZUMLJENJE.

Dunajski politiki ne prisojajo velike važnosti sestanku Izvolskega z angleškim kraljem v Karlovih varih. Smatrajo obisk za čin uljudnosti. Avstro-Ogrska zavzema nasproti sporazumu Angleške z Rusijo simpatično stališče.

GRŠKE VOJAŠKE VAJE.

Grške vojaške vaje se vrše jeseni. Udeleži se jih 30.000 rezervistov. Nemški cesar odpošlje k vajah nekega svojega častnika.

SESTANEK CLEMENCEAU Z IZVOLSKIM.

V Karlovih varih sta se eno uro posvetovala francoski ministerski predsednik Clemenceau in ruski zunanji minister Izvolski.

ŠPANSKI KRALJ NA ANGLEŠKEM.

Španski kralj Alfonz je odpotoval v London.

PORTUGALSKA KRALJEVA RODBINA PRIPRAVLJENA NA BEG.

Portugalsko časopisje izjavlja, da je položaj v Lizboni nevaren in da izbruhne v nedeljo vstaja. Kraljeva jahta je pripravljena, da odpelje kraljevo rodbino, če nastane nevarnost.

KITAJSKA UVEDE JAPONSKI DENAR.

»Morning Post« poroča, da uvede Kitajska japonsko denarno veljavo.

NEMŠKI AMERIŠKI POSLANIK UMRL.

Umril je nemški poslanik v Washingtonu, baron Speck. Naslednik mu bo najbrže bivši zahodnoafriški guverner Adolf pl. Goetzen, sedaj pruski poslanik v Hamburgu.

Dnevne novice.

+ **Ločitev duhov tudi med Istrskim dijaštvom.** Zadnje soboto, 22. t. m., se je vršil ustanovni shod »Hrvaško-slovenskega akademiskega ferialnega društva za Istro«. Akademik Stojan Brajša je predlagal, da se sprejme paragraf, glasom katerega bo delovalo društvo na krščansko-demokratskem temelju. Vnela se je debata. Brajša, Butkovič in Defar so bili za, Lazarič in Brnčič pa proti Ker niso prišli do sporazuma, so katoliško-narodni akademiki takoj ustanovili lastno ferialno društvo »Dobrila«. Za predsednika je imenovan Brajša. Liberalci so osnovali »Istro«. Predseduje ji Slokovič. Na eni strani se organizuje ljudstvo od Trsta proti notranji Istri, od druge pa vrli katoliški akademiki prodirajo iz središča vun. Dal Bog, da kmalu napravimo železni obroč okoli breznačelnega tržaško-pazinskega liberalizma, tako daleč smo že, da so »slogogoji« pokazali svojo protiversko

barvo! Vrli istrski hrvaški katoliški akademiki naj nam bodo pri našem delu na pomoč, kakor jim bomo rade volje tudi mi!

+ **Lep dar »Slov. kršč. soc. zvezi«** je naklonil č. g. Simon Žužek, duh. svetnik in župnik v Vodica. Poslal je »Zvezi« 40 K. Za ta velikodušni dar č. g. duh. svetniku iskrena zahvala, »Slov. kršč. soc. zvezi« pa še mnogo tako plemenitih dobrotnikov!

+ **Nadžkof dr. Posilovič kardinal?** Neki osiješki list poroča, da bo v konzistoriju decembra meseca med drugimi imenovan za kardinala tudi zagrebški nadškof dr. Posilovič.

+ **Iz »Zveze slovenskih zadrug«.** — **Ricmanje.** Iz Ricmanj nam poročajo: Danes v nedeljo je bil občni zbor Konsumnega društva, ki je pa za člane izpadel jako neugodno, kajti isti so se morali podpisati za deficit v znesku 12 tisoč kron. Občni zbor ali po njih sbranje, je vodil revizor »Zveze slovenskih zadrug« v Ljubljani, katera je tudi vabila vse člane na občni zbor tako, da smo se iz dotičnega tri strani obsegajočega vabila prepričali, da je društvu odzvonila samostojnost. Ako pa bude ta Zveza tudi res rešila deficit, je veliko vprašanje, kajti ljudje so izgubili zaupanje do društva. Kislo jabolko je to za Zvezo, ki se je širokoustila, da ne sprejme nikakih gnjilih zadrug v svojo sredo. Oponiti je pa, da za tem konsumnim društvom stoji ricmanjska posojilnica, ki je še hujše udarjena. Uboge brezkonfesionalne Ricmanjce pa tarejo še druge nadloge. Nekdo jim je za razne pravde z ordinariatom in kurijo ter različnimi drugimi oblastmi naračunal več tisočev, Ricmanjci pa nimajo kje vzeti. Tisti Tržčanje, ki so jih pripeljali do brezkonfesionalnosti, so zdaj najne populnoma pozabili. Kjer gre za cvenk, gotove ljudi mine vsako narodnjaštvo in protirismstvo.

— **Na Triglavu ponesrečenega Wagnerja še niso našli.** Nekaj sledu (stopinj) je bilo videti v pesku V soboto sta šla dva Dunajčana in Košir ml. po sredi stene gori, zgoraj nekoliko na desno proti južni (Bovški) strani do Kugujeve police na ledenik in potem čez Prag nazaj. Vsi trije so bili na vrvi navezani; Košir, ki je velik, je izvrstno plezal, ker ima dolge roke in noge, pa roke si je vse odril, da ima krvave, ker se je trdno za skale prijel. Na nogah je imel oestre podkvice. Dunajčana sta imela iz konoplje pletene čevlje (Kletterschuh), ki se najbolje primejo skale. Dva Dunajčana sta odšla, pa so drugi prišli ga iskat. Ker je bila 15. t. m. popoldne, ko je Wagner gori šel, megla, isti dan po noči in drugi dan pa dež in sneg, ni čuda, če se je zaskočil, opešal in zmrazil. Tudi sedaj megla na steni zelo ovira hojo in iskanje. — Kadar je megla, tudi drugod gonjači za gamse in lovci ne gredo v skale, ker je nevarno. — Ti, ki so bili v Triglavski steni, pravijo, da Wagnerja ne bo mogoče spraviti dol, tudi, če ga dobijo, zavoljo globokih kotlov, v katere ni moč priti. Tudi po vrvi bi ga ne mogli doli spuščati. In na kose po 5 kil ga zrezati in v nahrbtniku ga nositi, skoraj ne kaže. Tedaj bo v steni počival, v divjem kraljestvu »Zlatorogovem«. — J. A.

— **Iz Spodnje Šiške.** Letos dozidano je novo šolsko poslopje v naši občini in dne 13. septembra t. l. bode slavnostno blagoslovljeno. Ob 9. uri dopoldan v slučaju lepega vremena bode maša na prostem. Popoldan ob 3. uri pa prirede združeno vsa šišenska društva v proslavo 60-letnega vladanja Njegovega Veličanstva veselico na prostem v korist društva »Otroški prijatelj« in v korist revnih otrok obiskujočih ljudsko šolo v Spodnji Šiški.

— **Iz Leskovca.** Pretečeni četrtek, 20. avgusta, je bil za vso leskovsko faro izredno lep dan. Praznoval je namreč ta dan naš iskreno ljubljani preč. gospod dekan Franc Schwegler štiridesetletnico svojega mašništva. Ob pol 11. uri je daroval gosp. dekan ob azistenci svoje dekanijske duhovščine in svojih petih sošolcev slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo, v zahvalo za vse dobrote, katere mu je Bog dodelil v dolgi dobi štiridesetih let njegovega pastirovanja. Ob tej priliki izraža vsa župnija svojemu dobremu g. dekanu najudanejšo čestitke in mu želi, da ga ljubi Bog ohrani zdravega in mu da čakati še zlate in biserne maše.

— **V Savo je skočila in utonila gospa Adlešič.** soproga nadučitelja v Krškem. Revici se je zmešalo.

— **Usmrčen pod vinskim sodom.** V petek popoldne sta kočjaž Anton Peruško, star 49 let, in težak Štefan Coverlizza nakladala na pomoču Elizabetta v Puli šest sodov, polnih vina na voz. Dva moža sta stala na vozu, dočim sta gori omenjena porivala sode po legah gor na voz. Nesreča je hotela, da sta dala sodu od 6 hl vina prevelik sunek, tako da ga nista mogla udržati, ko se je zvalil z vso močjo navz-

dol. Peruška je sod podrl na tla in ga zmaštil. Njegov obraz in prsa so bila strta, vsa rebra so mu bila zlomljena. Kmalu potem je revež izdihnil. Zapustil je vdovo in štiri otročiče.

— **Pred očmi ženina utonila.** Po osovskem jezeru sta se vozila v čolnu gdčna Palmer iz Beljaka in njen ženin. Nakrat se je čoln prevrnil. Gdčna Palmer je utonila, ženina so pa rešili.

— **Deček pri kopanju utonil.** V Spod. Zadvoru je včeraj popoldne pri kopanju utonil devetletni Marinkov sinček.

— **V Gorici** so zgradili električno cestno železnico in jo meseca septembra slovesno izroče javnemu prometu.

— **Za zgradbo napajališča** v Mavedu pri Črnomlju je dovolila vlada 40 odst. prispevek.

— **Državne podpore.** C. kr. poljedelško ministrstvo je dovolilo podpore za vodno preskrbo v Osojniku in Čelah.

— **Iz Železnikov.** Trojna jubilejna slavnost našega trga dne 15. in 16. t. m., in sicer: desetletnica prostovoljne požarne brambe, tridesetletnica okupacije Bosne in Hercegovine ter šestdesetletni jubilej vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. se je vkljub slabemu vremenu vendar srečno vršila in dobro končala. Le kaj malega in površnega naj o tem poročamo. Na večer 15. avgusta je bil trg lep, res hvale vredno razsvitljen; štele so se le redke izjeme. Po 8. uri zvečer se je vršil obhod in bakljada požarne brambe skozi celi obširni trg. Švigale so med tem tudi bliskajoče rakete proti nebu. Od žice, ki je bila razpeta od vrha zvonika farne cerkve v sredino nasprotne gore, plapolala je uprav nad Sred. Železniki velikanska narodna zastava, kakor so bile sploh okrašene mnoge hiše celega trga s cesarskimi in narodnimi zastavami. — V jutro 16. avgusta okoli pol 6. ure je pozdravljala budnica prebivalstvo v spomin trojnega jubileja. Ob 9. uri dopoldan se je vršil sprejem tujih gostov ob slavoloku, ki je bil postavljen pri spodnjem vходу v trg ter nosil napis: »Dobro došli!« Med gosti so se nahajale deputacije požarnih bramb iz Selc in Škofje Loke; bivših bojnikov in veterancev pa je bilo v resnici za čudo veliko. Ob 10. uri je bila vkljub slabemu vremenu sv. maša v šotoru na glavnem trgu, po sv. maši je svirala godba cesarsko himno; potem pa se je vršil slavnostni obhod skozi Zgor. Železnike, kjer je bil gostom v čast postavljen tudi pozdravni slavolok. — Po 4. uri se je vršila ljudska veselica in koncert v novo zgrajenem salonu gostilne gosp. Gabriela Thaler-ja. Omeniti moramo k sklepu, da si je za vse vrste slavnosti in priredbe stekel največ zaslug načelnik tukajšnje požarne brambe gosp. Franc Košmelj, ki se je leta 1878. kot narednik in častniški namestnik v c. kr. 17. pešpolku udeležil bojev v Bosni in Hercegovini, bil ranjen in odlikovan z veliko srebrno kolajno za hrabrost.

— Razširjanje šole v Zagorju ob Savi.

Že dalj časa se govori, da se mora zagorska šola razširiti zaradi pomanjkanja prostorov. Pa kje dobiti svet za to? Predsednik krajnega šolskega sveta gospod Koprivc je sklenil, da se mora od gospe Medvedove, oziroma pravzaprav od nje, kupiti vrt poleg šole, pa naj stane, kolikor hoče. In res ni odnehal, dokler se ni kupil vrt, ki je kot vrt prav lep, a za stavbišče silno slab, ker je skoraj sama nasuta zemlja, in bo treba zelo globoko kopati, predno se pride do trdnega temelja. To pa bo veliko stalo, bo nerodno in k olepšanju Zagorja ne bo prav nič pripomoglo. Koliko bi bilo boljše, kupiti Jermenčev svet, ki je sedaj sicer nekoliko dražji, a na mnogo lepšem prostoru in sploh veliko boljši za stavbo. Tu bi se postavilo lepo šolsko poslopje z manjšimi stroški kakor na Medvedovem vrtu. Ako se ta kupčija, ki se je sklenila bolj tako na skrivnem, ne da več razdreti, naj bi vrt ostal kot lep šolski vrt, a šola tamkaj zidati nikakor ne kaže. Na vsak način naj bi krajnji šol. svet sklical skupaj davkoplačevalce, da se pogovorimo, dokler je še čas. Ako bo tistih par mož gospodarilo čisto po svoje, znajo zadeti na tak odpor, da si ga še misliti ne morejo.

— Kopališka sezona v Toplicah na Dolenjskem.

Toplice 21. avgusta. Slavnost 78. rojstnega dneva našega presvetlega cesarja se je tudi tu vršila, kakor tukajšnje razmere dopuščajo, lepo in pristrčno. Priznani večer razsvetljava zdravilišča, cesarske in narodne zastave na hišah, drugo jutro ob 9. slovesna peta sv. maša z zahvalno pesmijo na koncu. Prišla je v cerkev vojaščina s tremi častniki, c. kr. orožništvo, gasilno društvo s svojo zastavo in mnogo znamenitih oseb, tujih in domačih. Omenjamo le zastopnika kneza Auersperga, nadgozdarja Zhubrapl. Okrog, kopališkega zdravnika in oskrbnika, župana in učiteljsvo. Udeležil se je cerkvene slavnosti župan iz Kranja, g. K. Šavnik, ki se je tisti dan odpeljal domov, pustivši laskavo priznalno pismo o uspešnosti ko-

pele, c. kr. naddavkar Grundtner iz Radovljice, župnik Šebat iz Štajerske, gimnaz. profesor Lederhaz itd., mnogo odličnih dam, ki so tu v kopeli ali na spremembi zraka, dve iz daljnega Egipta. Petje v cerkvi, pod vodstvom organista Kavčiča, je bilo nad vse ubrano in veličastno ter so se odlični gospodje izražali zelo pohvalno o njem. Imenovani pevovodja je zvečer ob 8. uri v kurzalonu priredil pevsko produkcijo, ki je istotako navzočim gostom ugajala in žela splošno priznanje. Mešani in moški zbori so se vrstili vseskozi do 11. ure. Bil je lep večer, vsakdo je odšel zadovoljen. Koncertni večeri so v obče obilno obiskani. Zadnji četrtek so bile zopet vse mize zasedene. Godba ni bila sicer kompletna, a ker so pri nji pravi mojstri, se eden ali drugi mnogo ne pogreša, pa drugi tem krepkeje pritiskajo. Kaj? Celo Ribničane smo videli pri koncertu! C. kr. poštnega nadkontrolorja Antona Podboja z Dunaja, ki je prišel s soprogo obiskat brata župnika, gospo Ano Podboj, gostilničarko in drugih več. Toplice razvijajo čimdalje večjo privlačno silo na dom in svet.

— **Dock na Reki.** Reška tvornica torpedov je izvršila v svoji ladjedelnici v Barro pri Londonu plavajoč dock za popravilo ladij. Napravljen je iz jeklenih plošč, meri 120 metrov v dolžini in drži 1300 ton. Dock so že prepeljali v reško pristanišče.

— **Toča.** V Brodu na Savi je te dni toča napravila mnogo škode v vinogradih.

— **Na Bledu se proda zemljišče,** iako primerno za nove zgradbe. Zemljišče obsega 432 štirijakšnih sežnjev in se dobi po primerni ceni. Več se izve v našem uredništvu ali pa tudi pri blejskem županstvu.

— **V kotel vrele vode je padla Antonija Pajk** v Vojskem pri Logatcu in se hudo opekla. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

k **Prestolonaslednik v Beljaku.** Včeraj se je povodom vojaških vaj v beljaški okolici pripeljal prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand v Beljak ter se nastanil v »Hotel Post«.

* **Cenik slovenskih muzikalij,** cerkvenih in svetnih, za vse potrebe je ravnokar izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cenik je vsakemu brezplačno na razpolago.

Štajerske novice.

š **Žid pomlaja Ptujčanke.** Iz Ptujja poročajo: Sem je prišel neki žid, ki se predstavlja kot zdravnik dr. Weiss. Objavil je, da bo de Ptujčanke in posebno še Ptujčanke pomladil in olepšal s pomočjo hipnotizma. Svoja olepševalna dela je izvrševal s privoljenjem župana Orniga v nemški hiši. (Deutsches Vereinshaus) v četrtek. Vstopnina je bila 1 K. Gledalcev, in večinoma gledalk, bilo je okrog 200. Zatrjeval je, da bo de posebno gospodičnam in gospem s pomočjo hipnotizma pripomogel do čudovite lepote. Osebe, katere so se mu ponudile za poskušnje, pa so večinoma obolele. Konec tem čarodejnim poskusom naredil je okrajni zdravnik dr. Janez Mauzeka, ki je dr. Weissu nadaljnje eksperimente prepovedal. Dr. Weiss bil je na prepoved silno ogorčen ter je rekel, če mu ne bodo pustili izvrševati njegovih olepševalnih del na mestnih »lepoticah«, bo de med neznim spolom nastala revolucija. Presneto slabo mora stati za nemčursko lepoto ptujskih gospa in gospodičen, da jim Orni in Plachki morata isto pustiti sugerirati od judovskih mazačev. Ženini, ki iščejo lepotic, hajd v Ptuj, tam jih je sedaj dovolj, ker jih je žid dr. Weiss prenovil.

š **Nadučitelj Anton Hren** v Stoprcah postal je vodja slovenske Ciril-Methodove šole na Muti. Na njegovo mesto v Stoprcu pride kot nadučitelj sedanjí nadučitelj pri Sv. Antonu v Leskovcu, župnije Rajhenburg.

š **Slovenski dnevnik v Celju?** »Narodni list« razpošilja svojim somišljenikom nabitralne pole za naročnike novega slovenskega dnevnika, ki ga hočejo izdajati mladi liberalci v Celju. Seveda bi, tako pišejo, prenehala sedaj izhajajoča lista in bi se zraven dnevnika izdajal še tedenski list za širše sloje. Pa ne bo mnogo kruha iz te moke.

š **V Mariboru** so pričele včeraj duhovne vaje za duhovnike; vodi jih jezuit o. Schohe.

š **Umrl** je v Slovenjem Gradcu notar dr. J. Tomschegg.

š **Umrla** je na Rečici ob Savinji dne 23. t. m. gospa Alojzija Fr. Krišche. Mati č. g. novomašnika Fr. Krišche. Pred štirimi tedni nova maša — danes smrt. Bog tolaži žalujočo blago rodbino!

š **Naglomla je umrl** v Zalcu mesar g. Prisan, star 34 let.

š **Cene živine v Gradcu** dne 20. avgusta. Na sejm se je prignalo 1680 glav. Cene stalne. Plačevalo se je za 50 kg žive

teže: pitani voli 37—41 K, napol pitani 31 do 34 K, suhi 26—30 K, krave od 13—33 kron, biki 21—32 K, mlade krave za molzo 25—29 K; izmed tujih kupcev so pokupili največ Zg. Štajerci, Tirolci, Švicarji in Tržačani.

š **Študenti pri Mariboru.** V Studencih se je ustanovila posojilnica, katere delokrog bo obsegal občine Studenci, Novavas, Lembah, Pekre in Radvanje. Prvi uradni dan je v soboto 22. avgusta ob 4. uri popoldne. Uradne ure so vsako soboto ob 4. do 6. ure popoldan v hiši g. Zupančiča blizu cerkve. To novo posojilnico toplo priporočamo.

š **Skupen nakup živine.** Opozarjamo vse živinorejce, kateri imajo vole na prodaj, da se udeležijo živinskega sejma v Mariboru, kateri se vrši zadnje sredo meseca avgusta (26. avgusta). Na ta sejem pride odposlanec Gospodarske zveze v Ljubljani, kateri bodo nakupil večjo množico volov za mornarico v Pulju. Prosimo vse č. g. dušne pastirje, da opozorijo svoje župljane na ta sejem.

š **Kletarskim nadzornikom za Štajersko sta imenovana** gg. Jože Czak (Nemec) s sedežem v Gradcu in Ivan Belle (Slovenec) s sedežem v Mariboru. Gosp. Belle je objednem kletarski nadzornik za Koroško. Čuje se, da pride sedaj v Maribor kmetijski potovalni učitelj g. Goričan na mesto g. Belleta.

š **Zveza nem. visokošolcev v Celju** ima v odboru sledeče gg.: dr. Juri Skoberne, Oton Zhuber (Čuber), Robert Hren in Bruno Petriček. Pristna germanska kri!

š **Radgonski častni meščan** je postal gosposko - zbornični član grof Karol Stürgkh.

š **Prva mariborska družba nočnih čuvajev** je osnovala pretekli mesec v Celju svojo podružnico, katere je začela dne 15. julija svoje delovanje. Da se vidi in spozna korist in potrebo družbe, podaje vodstvo poročilo o uspehih svojega delovanja v tej kratki dobi svojega obstanka. V tej dobi so našli njeni organi v 66 slučajih odprta vrata v hiše, vrte, delavnice in remize, ki so ostale nezaklenjene tudi še po navadni uri zaklepanja, v dveh slučajih so našli nezaprta pisarniška okna, katere so sami zaprli ali pa dali zapreti. Pregnalo so dva tatova, ki sta jim le zato ušla, ker so nočni čuvaji še tuji v Celju in so jim bili dotični prostori še neznaní, v treh slučajih so našli ponoči konje odvezane v hlevu, kjer so nered delali in so jih čuvaji zopet privezali, nekolikokrat so tudi pod hišami abonentov ponočne razgrajače pomirili ali pa odstranili.

Ljubljanske novice.

lj **Škofijska sinoda.** Včeraj ob 5. uri se je začela škofijska sinoda, h kateri je prišlo dobri dve tretjini vsega duhovstva. Pri otvoritvi se je prečitalo lastnoročno pismo sv. očeta duhovstva ljubljanske škofije v roke ljubljanskemu knezoškofu.

lj **Obrambno društvo** katoliških duhovnikov ima prih. četrtek, 27. t. m., občni zbor in sicer v novem posloju »Katoliške tiskarne« v dvorani v III. nadstropju. Občni zbor se vrši po slovesnem blagoslovu novega posloja ob 6. uri. Vljudno vabimo gg. člane, da se udeležijo občnega zbora. — Odbor.

lj **Pevci!** Danes v društvenih prostorih »Ljubljane« (»Union«) ob 8. uri zvečer skušnja za base. Jutri, v sredo, točno ob 8. uri zvečer skušnja celotnega zbora.

lj **Poročil** se je v Lescah uradnik tvrške Zeschko gosp. Makso Klementsčitsch z gospodično Marto Cantoni.

lj **»Slavec« v Pragi.** »Narodni Listy« posnemajo iz »Slovenca«, kako se je slabo godilo »Slavecu« v Pragi ter s tem potrjujejo popolno resničnost našega poročila.

lj **Župnik Alojzij Leo Blaznik** pride tekoči teden iz Sev. Amerike v Ljubljano, da obiše svoje starše.

lj **Javna telovadba na Viču.** Telovadni osek Kat. slov. izobraževalnega društva na Viču pri Ljubljani je priredil preteklo nedeljo, popoldne svojo prvo javno telovadbo. Ob 3. uri popoldne so prikorakali na veselični prostor g. Pavliča telovadci iz Ljubljane. Zastopani so bili telovadni odseki iz Ljubljane, Št. Vida, Vrhnike in D. M. Polja. Došle telovadce je pozdravil podpredsednik izobraževalnega društva na Viču, g. Val. Sever. Zvezni načelnik Vojteh Jeločnik se mu je prisrčno zahvalil v imenu telovadcev. Ljubeznive gospodične so nato pripele telovadcem šopke na prsa. Točno ob 4. uri so prikorakali telovadci pod poveljstvom zveznega načelnika V. Jeločnika na telovadišče, ki je bilo tik nove cerkve. Krasnemu rajalnemu nastopu so sledile dobro izvajane proste vaje 40 telovadcev, lepe vaje s palicami, orodna telovadba (drog, bradlja, koza in skok), dve lepi skupini in rajalni odhod. Telovadbo je motil sicer nekoliko dež, vendar so telovadci popolnoma častno rešili svojo

nalogo. Zlasti dobro so se izvajale vaje na drogu in bradlji, pri čemur moramo vpoštevati to, da je bilo orodje mokro in je drselo na njem. Lepo sestavljeni ste bili tudi skupini. Pri rajalnem odhodu je poklonila načelniku Jeločniku gospodična velikavorov venec s trobojnicjo. Bila je lepa javna telovadba in naši telovadci so zopet pokazali, kaj zmorejo. Po telovadbi se je živahno razvila prosta zabava, srečolov je spravil marsikoga v dobro voljo, zlasti pa vesela licitacija zlatoroga-kozička s pozlačeni rogoví. Tamburaši šentviškega telovadnega odseka so dobro svirali. Veselica se je lepo zaključila in ko so telovadci odhajali, so zveneli veseli »na zdar« klici. Tako se je pridružil uspehom naših telovadcev zopet nov telovadni uspeh Na zdar!

lj **Požar v ljubljanski cukrarni** je bil ravno danes pred petdesetimi leti. Starejši meščanje se še spominjajo grozovitega prizora, ko je sirup v potokih tekkel iz gorečega poslopja in se izlival v Ljubljano, ki je bila cela dva dneva vsa črna in sladka od njega. Zgorelo je 20.000 stotov gotovega sladkorja, vsi stroji in druge tovarniške priprave. Tovarna je bila sicer zavarovna pri raznih zavarovalnicah za 680.000 gld., toda škoda je bila mnogo večja. Gasilci so neumorno delali in vendar je potekel ves teden, predno so mogli tleče ogorke pogasiti. Katastrofa je pripravila na stotine delavskih rodbin ob kruh ter jih pahnila v nesrečo. Požar v ljubljanski cukrarni je bil največji ogenj zadnjega stoletja v Ljubljani.

lj **Fml. Oskar Potlorek** je danes zjutraj se pripeljal z Rakeka v Ljubljano ter se nastanil v hotelu »Union«. Jutri zjutraj ekselena odputuje na Grosuplje.

lj **Društvena godba ljubljanske** koncertuje jutri pod osebnim vodstvom gosp. kapelnika Vacl. Talicha v hotelu »Ilirija«, Kolodvorske ulice, ob vsakem vremenu. Začetek ob 8. uri.

lj **Ograjo okrog Prešernovega spomenika** bodo spopolnili z lično žičnato mrežo. Z delom so že pričeli.

lj **V prisilni delavnici** je bilo l. 1907 273 prisiljencev, od teh 231 odraslih in 42 dečkov. Kranjcev je bilo 64, iz drugih kronovin 209.

lj **S ceste.** Sinoči sta se na Ambroževem trgu sprli dve omoženi ženski in se korenito obdajale s priimki, katerih dostojen človek ne sliši rad. Naposled sta si skočili v lase in ena drugo lahko telesno poškodovali. Občinstvo, katerega se je bilo precej nabralo, je občudovalo ljubosumni dvoboj za moža.

lj **Trgovino opustili, oziroma pričeli.** V Strelških ulicah je Pavel Turk opustil trgovino s špecerijskim blagom; gostilniška obrt v hiši »Zadružne zveze« na Dunajski cesti št. 32 se je prenesla v Kolodvorske ulice. V Florijanskih ulicah št. 17 se odpre meseca novembra trgovina s špecerijskim blagom.

lj **Leno in počasi** se razsvetljuje mesto na levem bregu Ljubljane. Živalni trg in ulice, kakor: Prešernove ulice, Kongresni trg, Šelenburgove ulice, Gospodske ulice, Turjaški trg, Čevljarske in Židovske ulice, Gradišče, Dunajska cesta itd. — vse še v temi, le tiste zanikne žarnice brlijo še ob zidovju. Kaj pa dela prav za prav plinarnična uprava? Do zime bi bilo lahko z igravo celo mesto od Barja do Kodeljevega s plinom razsvetljeno.

lj **Razglas.** V zmislu § 6., zakona z dne 23. maja 1873. leta (št. 121 drž. zak.), se daje na znanje, da bo prvotni imenik ljubljanskih porotnikov za leto 1909. razgrnjen od sobote, dne 22., do ponedeljka, dne 31. avgusta t. l. v pisarni magistratnega svetnika E. Laha, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 9, na vpogled ter da ga v tem času med uradnimi urami vsakdo lahko pregleduje in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

lj **Božjast** je vrgla včeraj zjutraj pred vojaškim skladiščem na Dunajski cesti kletarja Ivana Maslaka, kateri se je pri padcu na obrazu tako poškodoval, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Ko je ponesrečenca videl nek mimo idoči gospod, ga je tako onervozilo, da se je še ta zgrudil nezavesten na tla. V zavest so ga kmalu spravili s polivki.

lj **Zopet nož.** Sinoči sta se nek neznan mož in žena po Dolenjski cesti prepirala. Ko ga je delavec Anton Prešeren opozoril na dostojnost, je skočil neznanec vanj in začel pretepavati. To je opazil delavec Jožef Petrič in priskočil Prešernu na pomoč. Neznanec je pa potegnil nož in prerezal Petriču na levi roki žilo. Petrič je moral takoj v deželno bolnišnico. Neznanca še niso dobili.

lj **Nesreča.** Včeraj je prišla 58 letnemu delavcu Jakobu Požarju v Jelenjem dolu na Dolenjskem, pri mazanju centralne žage. Jesna roka pod žago, ki jo je zgrabila in jo tako poškodovala, da so ga morali pripeljati v deželno bolnišnico.

lj **V Ameriko** se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 14 Slovencev in 32 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 90 Hrvatov.

Znanost in umetnost.

* **»Iz življenja našega cesarja«** je naslov brošurici, ki jo je sestavil in izdal središki učitelj Anton Kosí. Ni to suhoparen životopis, tudi ne obširno popisovanje raznih vojsk, pač pa kitica zanimivih in mičnih dogodkov iz življenja presvetlega jubilaranta. Pisatelj je uporabil v tem oziru vse vire, ki so mu bili na razpolago, ter posnel iz njih samo to, kar v resnici zanima mladino. Cena enemu izvodu 24 vinarjev, 50 izvodov stane 9kron, 100 izvodov 16 kron.

Razne stvari.

Gledališka predstava v jeziku esperanto. V Draždanih so povodom kongresa esperantistov priredili predstavo »Ifigenija na Tavridi«. Igro je v dveh mesecih prevedel Zamenhoff, osnoveatelj esperanta. Predstavi je prisostvoval tudi saksonski kralj.

Dva milijona mark so nabrali doslej Nemci za novi Zeppelinov zrakoplov.

Zeppelin se zopet dvigne v zrak. Iz Kostnice poročajo, da se grof Zeppelin med 20. in 30. septembrom zopet dvigne v zrak s starejšim zrakoplovom model št. 4. Zrakoplov, uničen v Echterdingenu, bo popravljen še le za spomlad.

850 samoumorov. Od 1. febr. do 1. junija je bilo v Petrogradu izvršenih 850 samoumorov, in to večinoma od dijakov.

Zopet nesreča s puško. Iz Stolnega Belegrada se poroča. Posestnik Andrej Acs je prišel z lova v neko gostilno. Nakrat se mu je sprožila puška ter je krogla zadela dve v gostilni se nahajajoči ženski smrtno. Tudi neki otrok je bil ustreljen. Posestnik je pobegnil.

Umrla je v Gomania W. Va 22 let stara Ljubljancanka F. Korenčan.

Policijski nadzornik zblaznel. Zblaznel je policijski nadzornik Geza Kolossa v Budimpešti. Peljal se je v Kraljev dvorec, kjer je hotel govoriti z nadvojvodom Jožefom. Pozneje je zbesnel in grozil policijskim uradnikom s sabljo.

Velika nesreča na morju. Parnik »Höfgefonten« se je 22. t. m. pri Skaaneviku potopil. Vtonilo je 30 potnikov.

Poneverjenja v nemških tvornicah orožja in streliva. Po nemških tvornicah orožja in streliva so zasledili velike tatvine in zaprli 20 oseb, pri katerih so našli kar cela orožna skladišča.

Cesar Viljem v zrakoplovu. Cesar Viljem se namerava dvigniti v zrak z zrakoplovom Parsefal.

Zastrupljena prinčeva rodbina. Iz Berolina se poroča, da so oboleli vsled vživanja zastrupljenega mesa princ Friderik Leopold, njegova žena in hčerka. Princ in njegova žena sta v postelji.

UPORNI DOSTOJANSTVENIKI.

Maršal Ceki paša, poveljnik 4. armadnega zbora, noče odstopiti in grozi, da povzroči vstajo v Kurdistanu, če ga bodo še nadalje nadlegovali s povelji, da naj odstopi. Proti Ceki paši nameravajo odposlati Fuad pašo, ki pa noče prevzeti naloge, da vodi vojsko proti Ceki paši. Tudi hedžijski vali Ratif paša noče sporazumno z mehiskim šerifom priznati ustave za Hedži in grozi, da proglasi neodvisno Arabsko.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE.

Toplice pri Novem mestu, 25. avgusta. Slovenska Ljudska Stranka je pri občinskih volitvah sijajno zmagala. 26 odbornikov naših, dva nasprotna. Slava!

CESARJEV DAR ZA CERKEV NA VIČU.

Dunaj, 25. avgusta. Cesar je podaril za cerkev sv. Antona na Viču 1000 K.

CESAR NA OGRSKEM.

Budimpešta, 25. avgusta. Mažarski listi poročajo, da vladar ne pride v Budimpešto in da se tudi ne udeleži velikih vojaških vaj, pri katerih ga bo zastopal prestolonaslednik. Dunajski dvorni krogi te vesti dementirajo, češ, da ni v načrtih cesarjevih potovanj doslej še nič izpremenjenega.

BOSANSKO VPRAŠANJE IN ITALIJANSKI ŠOVINISTI.

Milan, 25. avgusta. »Secolo«, odnekdan nasproten trozvezi, hudo napada rimsko korespondenco nekega dunajskega lista, ki je nedavno pisal, da sta Aerenthal in Tittoni glede na balkansko vprašanje

lija nikoli ne more dopustiti, da bi se bosanske razmere uredile proti volji ondodnega prebivalstva; Tittoni da je italijanskemu parlamentu večkrat obljubil, da bo glede na Balkan vedno nastopil za avtonomijo narodnosti.

POŽAR V CARIGRADU.

Carigrad, 25. avgusta. Vsled požara v Stambulu je 20.000 oseb brez strehe. Pogorelo je 2400 hiš.

VOJVODA MEKLENBURŠKI UMRL.

Strassburg, 25. avgusta. Tu je vsled srčne kapi umrl vojvoda Mecklenburg-Strelitz.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 25. avgusta.

Pšenica za oktober	11.10
Pšenica za april	11.41
Rž za okt.	9.22
Oves za okt.	7.07
Koruza za maj l. 1909	7.08

Efektiv: nespr.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
24	9. zveč.	737.7	19.7	sl. szah.	jasno	
25	7. zjutr.	38.7	17.6	sl. svzh.	del. jasno	0.0
	2. pop.	37.0	25.2	sl. jzrah.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 20.1°, norm. 17.9°

Razpisuje se služba 2075 3-1

organista

na mestni župni cerkvi v Krškem. Plača v denarjih letno 720 kron, lepo stanovanje, postranski zaslužek mogoč. Nastop takoj.

J. Renier, župnik.

Star, izkušen

2078 2-1

organist

ki bi prevzel tudi cerkveniška opravila, išče službo. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro „N. N.“.

Sprejmeta se tako

dva učenca

za ključarsko obrt. Jos. Rebolj, Jenkove ulice št. 16, Ljubljana. 2033 2-2

Hotel „Ilirija“

Kolodvorske ulice.

Jutri v sredo 26. avgusta

velik koncert

popolne društvene godbe pod osebnim vodstvom gosp. kapelnika Vaol. Talicha.

:: Izbran nov spored. ::

Za mnogobrojni obisk se uljudno priporoča

2077 1-1 M. Novak.

Ob vsakem vremenu!

Ob vsakem vremenu!

Ob vsakem vremenu!

Išče se

2067 2-1

poslovodkinja

objednem dobra prodajalka za mešano blago in možka oblačila. Istotam se sprejme jedna

učenka.

Naslov pri upravnistvu „Slovenca“.

V stanovanje in hrano

se sprejmejo učenke. Trnovske ulice št. 15. Ljubljana. 2072 2-1

Mlad fant

z dobrim ljudskošolskim spričevalom želi službe ali v kaki pisarni ali kot strežnik pri kakem gospodu. Ponudbe se prosijo pod „št. 100“ Maribor, poste restante. 2071 1-1

Kupi se za hromega bolnika

fotelj na kolesih

ki bi ga bolnik sam mogel prevažati. Ponudbe na naslov: A. K. poste restante Trebnje. 2066 3-1

Izprašan

KURJAČ

koji zna s premogom kuriti in ima dobra spričevala, ter je soliden, se takoj sprejme.

Avugst Belle, parna pekarna na Rakeku. 2068 1-1

Zelo ugodna prilika!

Prodajam prostovoljno eno uro od Ljubljane v jako prijaznem kraju, zaradi bolehnosti 2 hiši skupaj stoječi, z gostilno in prodajalno, 2 kletima, skladiščem, hlevom, vrtom in travnikom za nizko ceno kron 18.000. Trgovina in gostilna brez konkurence. Plačilni pogoji jako ugodni, tudi se lahko prevzame ves inventar po dogovoru. 1999 3-3
Vprašanje pod šifro »D. R.« poštno ležeče Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Avizo.

2027 2-1

Vsled razpisa: oddelek 13, številka 1322 z dne 1. avgusta 1908, namerava državno vojno ministrstvo nabaviti različne opravne predmete za cesarsko in kraljevo vojsko. Ponudbe je vložiti do 9. oktobra 1908 pri omenjenem ministrstvu. Natančne pogoje vsebuje v listu „Laibacher Zeitung“ z dne 22. (oziroma 23. avgusta) tega leta v polnem obsegu objavljeni razglas vojnega ministrstva. Ta razglas ter pripadajoči pogodbeni načrt se more vrhutega vpogledati pri intendancah vojnih teritorialnih poveljstev, pri monturnih zalogah v Brnu, Budimpešti, Göttingu pri Gradcu in na Dunaju (Kaiser Ebersdorf) ter pri vseh trgovskih in obrtniških zbornicah. Tudi je dobiti te pripomočke pri monturnih zalogah številka 2 in 4 proti plačilu 65th vinarjev.

Št. 1355.

Razglas.

2076 1-1

Županstvo občine Sežana oddaja potom ofertne obravnave zgradbo napajališča v Sežani za iznos 59.000 kron. Pismene ponudbe se lahko udeleži vsakdo, kateri pred obravnavo položi 50% varščino v znesku 2950 kron, katera se zviša s sprejemom dela na 100%. Iste se vsprejemajo za v troškovniku določena dela

do 10. septembra 1908 opoldne.

Načrti, popis dela, troškovnik in pogoji so na razpolago vsakomur ob uradnih urah.

Županstvo v Sežani

23. avgusta 1908.

Župan: Fran Štolfa.

Razprodaja.

2069 2-1

Dne 3. septembra včetrtek ob 9. uri dopoldne bo v Zatičini na Dolenjskem pri Hrastu blizu cerkve prostovoljna razprodaja. Na prodaj bo hiša s potrebnim gospodarskim poslopjem, z velikim vrtom pripravna za gostilno, prodajalno in mesarijo — sploh za vsako obrt, ker je zraven tudi ledenica. Prav blizu so 4 travniki in več gozdov, kakor tudi rodovitne njive. Prodalo se bo 6 hiš s poslopjem, tudi v Zatičini. Dobilo se bo posestvo z njivami in gozdovi, eno uro od Zatičine oddaljeno. Kupci, ne zamudite ugodne prilike!

Garantirano pravo, pošteno naravno

istrsko vino

in sicer: 2074 3-1

Teran la. po K 20.— za 100 litrov
črni burgundec 32.—
beli 44.—

dalje 80 hl belega namiznega finega vina 90% jakosti, čisto belo-zeleno, po 28 kron za 100 litrov, postavljeno franko na postajo Montona.

Dobiva se pri posestniku Josipu Ritossa, Karolja, Istra.

Sodove za male partije tudi na posodo.

Glavna zaloga: lekarna Ub. pl. Trnkóczy :: Ljubljana. ::

Specialiteta za kadilce.

Primarius dr. V. GREGORIČ Ljubljana

kronska
ustna
voda

EUODIN

(Zakonito zavarovan.)

Specialiteta za kadilce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga: lekarna Ub. pl. Trnkóczy :: Ljubljana. :: 1898 16

Za vsako ceno

prodajam samo še do 31. avgusta vso poletno obleko za dame, gospode, deklice, dečke in otroke.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIC

1326

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Podružnica v Spiljetu.

Osebniška glavnica 111 K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2 sprejema vloge na knjižico in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantem kurzu.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond 111 K 200.000. 111

Občni zbor deželne zveze za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani in njeno delovanje.

V soboto, 22. t. m., popoldne ob 5. uri, se je vršil letošnji redni občni zbor deželne zveze za tujski promet na Kranjskem v zvezni pisarni v hotelu »Lloyd«. Dnevni red je obsegal: Poročilo o delovanju zveze za čas od 1. januarja 1907 do 1. julija 1908, predlog glede spremembe pravil in volitev novega odbora.

Zborovanje je otvoril podpredsednik zveze dr. V. Foerster, ki je pozdravil zborovalce, zlasti pa dra. E. Lampeta kot zastopnika deželnega odbora, katerega je prosil, naj z zanimanjem zasleduje delovanje zveze in jo zastopa pred važnimi korporacijama deželnim odborom in zborom.

Zborovalcem se je predložilo tiskano poročilo za leto 1907, vendar pa je v glavnih potezah poročal o zvezinem delovanju za leto 1907 zvezni tajnik, ki je to poročilo spopolnil tudi za dobo do 1. julija t. l. Iz tega zanimivega in jako poučnega poročila posnamemo sledeče:

Deželna zveza je tudi v pretečeni dobi polagala glavno važnost na organizacijo, poučne shode in predavanja ter zasledovala program, da se mora najprej nuditi tujcem udobnosti in šele ko so tla pripravna, stopiti pred širni svet z obsežno reklamo. Ta program ji je narekoval, da se je pečala poleg zboljšanja prometnih zvez in vpeljavo novih privlačnih naprav za tujce v prvi vrsti s pospeševanjem obrta, zlasti gostilničarstva, fotografstva, mizarstva in stavbarstva. Da doseže čim prej svoj namen, se je posluževala najrazličnejših sredstev.

Glavno pozornost je obračala zveza v pretečenem letu na Gorenjsko, kjer vsled novih železnic od leta do leta narašča tujski promet. Vsled njenega prizadevanja so se osnovala nova prometna društva v Bohinjski Bistrici, v Dovjem-Mojstrani, v Kranjski gori, v Gorjah in v Radovljici. Letošnje leto se je spremenilo tudi olupševalno društvo v Kranju v prometno društvo in prav pred kratkim se je ustanovilo prometno društvo tudi za Jesenice in okolico. Vsa navedena društva so pridno delovala in storila, kar je bilo v njih moči, pridružuje se jim še živahno in delavno prometno društvo na Bledu. Vse to se je dalo doseči le s prirejanjem shodov in s poučnimi predavanji. Prizadeti krogi so se številno udeleževali takih prireditev in z zadoščenjem se more povdarjati, da se je na Gorenjskem razumevanje tujkega prometa in tozadevne organizacije že med preprostim ljudstvom močno vkoreninilo. Vsa ta društva so bila tudi v vednem stiku z zvezo in ji priznala nekako vrhovno vodstvo, dočim je obžalovati zlasti glede Kamnika in Škofje Loke, da se pretečeno in letošnje leto tamošnja društva niso prav nič zanimala za zvezo in radi trdovratnega molčanja nismo prav nič informirani o tamošnjem prometnem gibanju.

Na Notranjskem je pridno delovala v Postojni jamska komisija, podpiralo jo je tamošnje prometno društvo, Dolenjska pa je razven Toplic na tem polju še popolnoma neorganizovana.

Deželna zveza pa si je stavila v svoj program, da organizira tudi te dele dežele in prične to delo najprej ob južni železnici, na kar pride na vrsto Dolenjsko, ki zadobi vsled dalmatinske železnice na tem polju popolnoma drugo lice.

Zveza se je bavila mnogo tudi z gostilničarstvom in delovala na to, da se čim preje spopolni. V ta namen je pripravljala poučno potovanje gostilničarjev na Dunaj in je to misel letos uredila, ko se je v dneih od 21. do 29. aprila izvršilo to potovanje, ki se je najsijajnejše obneslo. Naši gostilničarji so bili na Dunaju najprisrčnejše sprejeti od svojih tamošnjih tovarišev, pozdravil jih je pa tudi minister javnih del dr. Gessmann. Izletniki so se pri tej priliki posvetili strokovnemu pouku z vso vnemo, videli so jako mnogo strokovno poučnega. Posledica potovanja je, da se danes pri udeležencih kaže stremenje, da svoja podjetja kar najboljšo uredijo po vzorcih, ki so jih zunaj našli.

Kot druga velevažna akcija na tem polju se mora zaznamovati izdajanje strokovnega lista »Promet in gostilna«. Izdaja ga z velikimi žrtvami poseben konzorcij. Zanimanje za list raste od dne do dne in se množe tudi naročniki. Povdarjati je zlasti to, da se oglašajo kot naročniki gostilničarji iz najbolj oddaljenih hribov, dočim gostilničarstvo po mestih ne kaže zanimanja za list, ker njim menda ni treba strokovne spopolnitve. Kakor smo poučeni, bo list v kratkem otvoril tudi poseben oddelek za posredovanje pri gostilniških najemnikih in uslužbencih, kar bo našim

gostilničarjem gotovo jako dobro služilo. Tudi prevzame list od zveze sproženo misel ustanovitve splošnega gostilničarskega društva.

Zveza si je tudi prizadevala, da se ustanovi v Ljubljani poučni gostilničarski tečaj, ki je že popolnoma zasiguran in ki se otvori še to zimo. Med ljudstvom vlada za ta tečaj že sedaj veliko zanimanje in se sme pričakovati najboljših uspehov.

Poučni tečaji in strokovni list naj bi nadomeščali za prvo prepotrebno stalno gostilničarsko šolo.

Kakor že navedeno, se je pečala zveza tudi s pospeševanjem obrta, ki je v zvezi s tujkim prometom. Naši fotografi so v tem času jako dobro napredovali in zaslužijo vse priznanje, tako Berthold iz Ljubljane za svoje umetne slike, Pavlin z Jesenic za svoje pokrajinske slike in lepe razglednice, Rožun iz Litije pa zlasti za svoje skioptične slike. Glede mizarstva se je pečala zveza s tem, da se vpelje za naše kraje vzorno pohištvo, za stavbe pa domači slog. V to svrhu pripravlja tudi večjo razstavo na Bledu za prihodnje leto, kjer bodo zastopane lahko vse stroke, ki so le količkaj v zvezi s tujkim prometom. A tudi drugače se zanima zveza za pospeševanje obrta in podpira po možnosti najizdatnejše vse tozadevne akcije.

Pri vsem tem pa zveza ni pozabila reklamnega delovanja, ki je bilo tudi v pretečeni dobi jako živahno. Preskrbela je ilustrovane opise Kranjske v raznih tujih inozemskih kašipotih, začelo pa se je tudi s samostojno reklamo. V »Reise- und Bäderzeitung« je izšla lansko leto posebna številka Gorenjsko, ki se je nanašala na Bled, letos posebna številka Gorenjsko, ki je namenjena Radovljici in okolici, in takoj na to posebna številka Kranjsko, ki se peča s celo deželo. Vse te številke »Reise- und Bäderztg.« so se nabavile v več tisoč izvodih in se pošiljajo po širnem svetu onim, ki se obračajo do dež. zveze za pojasnila, katera daje brezplačno. Pri trvdki Orell Füssli v Curihu se je naročil v 7000 izvodih album Kranjsko, ki je gotovo ena doslej najlepših ilustracij o Kranjski in ki se dobro razpečava. V korist bohinjškemu prometnemu društvu se je izdala slika Kranjska, ki se je razposlala v več tisoč izvodih po slovenskih in čeških pokrajinah. Doslej znaša čisti dobiček okoli 700 K, bil bi pa lahko mnogo večji, ako bi vposlali malenkostno svoto po 1 K vsi oni, ki so si sliko obdržali. Na ta način je mogoče deželni zvezi kljub temu, da so njegove finance letos skrajno neugodne, vsaj enemu društvu dati izdatnejšo podporo. Za posebne namene se izdeluje krasni album Kranjsko.

Kar se tiče glede prometnega gibanja važnih posetev, je omeniti obisk angleških časnika leta 1907.

Kakor prejšnja leta, so se vršila tudi v pretečenem letu v c. kr. železniškem ministrstvu na Dunaju centralne konference vseh avstrijskih deželnih zvez in posvetovanja, kjer so se razpravljala splošna prometna vprašanja, akcije za skupno reklamo, potovalne in poizvedovalne pisarne itd. Vpeljal se je na progji Reka-St. Peter nov vlak, na progji Jesenice-Trbiž so se obdržali vlaki, ki jih je nameravala železniška uprava opustiti, vpeljali so se pa za državne železnice po naših pokrajinah za poletje abonementni vozni listki. Dosegla je zveza dalje tudi, da so se vpeljali za letovišča stalni fajakarski tarifi.

Za tujski promet važna vpeljava je zimski šport in vsled tega se je deželna zveza pečala tudi s tem vprašanjem, pustila pregledati po Gorenjskem razne kraje in pridobila dunajskega strokovnjaka dra. Rziho, da si je ogledal v Bohinju za sankališča določene trase, o katerih se je kar najboljšo izrazil in zagotovil, da ima zimski šport zlasti v Bohinju veliko mednarodno prihodnost.

Za razvoj naših letovišč je tudi važno, da se je v zadnjem času izvršil regulacijski načrt za severno in vzhodno stran Bohinjskega jezera po arhitektu Cirilu Kochu, za kar si je pridobil največ zaslug radovljiški okrajni glavar pl. Detela. Za pogorelo vas Grad na Bledu se je vsled prizadevanj deželnega odbora in po zaslugi deželnega odbornika dr. Lampeta istotako napravil regulacijski načrt, ki je že odobren.

V zadnjem času se je otvorilo celo vrsto novih hotelskih podjetij na Gorenjskem, odnosno so se stara spopolnila z novimi stavbami.

Prihodnje leto pa bo v prvi vrsti posvečeno obširni in enotni reklami in se prirede umetni plakati za Kranjsko, ki se v več tisoč izvodih razpošljejo širom sveta, posebno pa pritrldijo po kolodvorih.

V odboru se je izvršila izprememba, ker je pl. Trnkoczy radi preobložitve z delom odložil predsedništvo. Za njegovo delovanje in naklonjenost društvu se mu

mora izreči zahvala. Na njegovo mesto se je izvolil nato prof. Orožen, podpredsednikom pa dr. Foerster.

Za splošni tujski promet važno dejstvo je, da se je v novem ministrstvu javnih del osnoval poseben oddelek za tujski promet, ki mu stoji na čelu sekcijski svetnik dr. Schindler.

Kar se tiče financ deželne zveze, so te skrajno neugodne. **Deželna zveza bi morala že zdavno ustaviti vsako nadaljnje delovanje, ako bi jej ne bila dala dva odbornika na razpolago večje svote kot predjem.** Računski zaključek za l. 1907 izkazuje okoli 1000 K primanjkljaja in k temu še okoli 1000 K dolga. Subvencija mesta Ljubljane 2000 K in podpora trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani po 500 K zadoščata komaj, da se pokrije ta primanjkljaj in dolg. Druhih subvencij pa se ni dobilo. Deželni odbor kranjski je nakazal leta 1907 le delni znesek od v l. 1905 dovoljene subvencije po 6000 K, državna podpora pa pride do izplačila šele koncem septembra. Članov zveze je malo, dela in stroškov ogromno veliko. Tako je znašal faktični primanjkljaj 1. julija letos 6500 K, po proračunu pa bo znašal primanjkljaj do konca leta okroglo 8000 K. Izreka se upanje, da se pokrije ta primanjkljaj z izdatnimi subvencijami.

Poročilo se je odobrilo, nakar se je obravnavalo glede spremembe pravil. Po novih pravilih se pomnoži število odbornikov, določi ravnateljstvo treh članov, odbor deli v odseke in odboru pritegne tudi svetovalce, ki bi podpirali zvezo s svojimi strokovnimi mnenji in skušnjami.

Nato se je vršila volitev novega odbora, ker je potekla triletna doba. V I. skupino so bili izvoljeni: Dr. R. pl. Andrejka iz Postojne, dr. V. Foerster in prof. Orožen iz Ljubljane ter hotelir J. Peternel z Bleda, v II. skupini: dr. Val. Krisper iz Ljubljane, župnik J. Piber iz Boh. Bistricce in kanonik J. Sušnik iz Ljubljane; v III. skupino pa dr. J. Demšar, restavrater I. Kenda in dr. Iv. Lavrenčič, vsi iz Ljubljane. Pregledovalnem računov sta bila izvoljena gg. Govekar in H. Lintner.

Volitev se je izvršila soglasno, na kar se je zborovanje zaključilo. Takoj nato se je vršila seja odbora.

Tržne vesti.

24. avgusta 1908.

Železo. Kakor smo že v maju tega leta poročali, se je posrečilo nemškimi tovarnam in prekupcem železa spraviti železo čez avstrijsko mejo. Nemško železo je za približno eno krono cenejše od avstrijskega. Avstrijski kartelaši odirajo ne le trgovca, ampak še bolj konsumenta. Sprva so se smejali nemški konkurenci, ki je začela ščipati na 30odstotni dividendi železnih baronov, ali konkurenca je postajala vedno občutnejša. Zategadelj je komite kartela znižal v maju palično in faconsko železo in debelo pločevino za 1 K. Vkljub temu niso prepričali uvažanja nemškega železa tako, da so bili sedaj primorani zopet znižati cene. Ceno paličnega in faconskega so znižali za eno krono, za debelo pločevino pa pol krono. Nižje cene veljajo od 19. t. m. naprej in le za nova naročila, ne pa za tekoča. Z ozirom na znižanje v maju je sedaj palično in faconsko železo za 2 kroni, debela pločevina pa 1½ krono cenejše.

Celuloid. Razne nesreče v industriji celuloide so primorale vlado, da je prilezla na dan z neredbo glede prometa s celuloidom, s celuloidnimi izdelki in odpadki. Naredba pa obremenuje le proizvajalce celuloidnih izdelkov. Prodaja teh izdelkov ni otežkočena, kar je važno za trgovce. Le za kupčijo s celuloidnimi odpadki bo treba koncesije.

Petrolej. Kakor znano, je Nemčija najboljši odjemalec avstrijskega petroleja. Ta eksport pa hoče avstrijski industriji odvzeti ameriška konkurenca. V mestih, kjer je organizirana prodaja avstrijskega petroleja, so nastavili Amerikanci ceno jako nizko, drugje pa prodajajo po visoki ceni.

Tudi v Avstriji so hoteli Amerikanci organizirati in monopolizirati prodajo petroleja, ali pri nas ni šlo in so sedaj precej utihnil.

Liberalno učiteljsvo in mladinska oskrba.

Prosim, sprejmite v Vaš cenjeni list sledeče:

Odgovor na hudomušni napad v listu 32., z dne 6. avgusta 1908. »Narodnega lista« in pa na članek v listu št. 91., z dne 12. avgusta 1908. časopisa »Domovina« (oba časopisa izhajata v znanem mestu Celji) in to pod naslovom »Društvo za

otroško varstvo in mladinsko skrb za okraj Gornjigrad.«

Neki človek, že vemo iz katerega kroga in kar se tedaj tudi že iz drugo omenjenega člana razvidi, se drzne kritkovati oni poziv z dne 18. julija 1908., s katerim se je zbor sklical na 6. avgusta 1908. v veliko dvorano knezoškofijske palače v Gornjemgradu v osnovanje društva »Otroško varstvo in mladinska skrb za sodni okraj Gornjigrad.«

Slovenščina v tem pozivu mu ni všeč in meni, da je poziv pisan v »barbarski slovenščini«, da se je zato morda marsikdo ustrašil in ni šel na shod, ki ima tako plemeniti namen. V drugem članku rabi izraz »bombastičen« (li razume dopisec sam pojem tega izraza?) in menda bode še kak tretji izraz poiskal iz kacega slovarja, katerega še ni nikoli čul in izgovarjal. Zato naj se tu ponatisne dotični poziv, ki se sledeče glasi:

Poziv.

Vse za vero, dom in za cesarja!

Širnim svetom Avstrije tekmujejo se državljanji medsebojno za sijajno proslavo 60-letnega vladanja Njega Veličanstva presvitlega našega cesarja Franc Jožefa I.

Komu ni znano, da gre smoter našega presvitlega vladarja v proslavo z Božjo previdnostjo naklonjenega tolimnogoletnega modrega in blagodejnega vladanja pred vsem, da celo edino le tja, proslavljati ta dar Božji z blagodejnimi sredstvi.

Med drugimi dobrodejstvi je na dnevnem redu tudi za vzdrževanje države zelo važno geslo: »Otroško varstvo, mladinska skrb«.

Pod tem naslovom osnovala so se vže v večini sodnijskih okolišev društva. Da se tudi Gornjegrajski okraj vrsti med te tekmovalce, vsajam se vse slavne urade, kakorkoli zvane državno pripoznane korporacije in društva tega sodnega okraja vljudno vabiti na razgovor v svrhu osnovanja »okrajnega društva za otroško varstvo, mladinsko skrb«.

Tudi vsaki posameznik, kateremu gre to geslo k srcu, je dobrodošel! Tu naj vtihne vsakoršno politično nasprotje in geslo naj bode »vse za vero, dom in za cesarja!

Dan zborovanja določi se na 6. avgusta 1908., ob 10. uri dopoldne (in sicer vsled prijaznega dovoljenja visokočastitega stolnega kapitela Ljubljanskega) v veliki dvorani Gornjegrajske grajščine, drugo nadstropje.

Cim mnogobrojnejša udeležba, tem boljši uspeh! Na svidenje torej omenjeni dan!

Bog in domovina Vam v pozdrav!

Gornjigrad, dne 18. julija 1908.

G r e b e n c l. r.,

c. kr. dež. sod. svetnik in predstojnik okrajnega sodišča.

Ko bi bil poziv zares v taki nesrečni obliki spisan (učeni? dopisec, ki menda živi na svetu brez imena, ali pa se ga sramuje, ker ga prikriva), bili bi gotovo nekateri uradi in to občinski uradi, pa tudi šolska vodstva, kateri vsi se ponosno smatrajo večim slovenščine — vračali pozive, ne pa jih celo nabili na desko občinskih uradov in tudi javno razglasili. Gotovo bi tudi ne bil pisal gospod Kele, znani nadučitelj v Novi Štifti pri Gornjemgradu, naravnost name dve dopinici sledeče vsebine:

Nova Štifta, 23. julija 1908.

Zelo žal mi je, da se Vašemu vabilo učiteljsvo tokrat ne more odzvati, ker smo imeli zborovanje našega učiteljskega društva za isti dan že razpisano, katero se nikakor ne dá preložiti, ker bodo kmalu počitnice. Stori bom pa pri zborovanju vse, da tudi učiteljsvo pristopi k nameravanemu društvu.

Poklon!

I v a n K e l c,

nadučitelj v Novi Štifti in predsednik gornjegrajskega učiteljskega društva.

Nova Štifta, 25. julija 1908.

Naznamim Vam, da sem uredil tako, da se bode učiteljsvo našega okraja adeležilo dne 6. avgusta Vašega shoda in bode potem zborovalo v Gornjemgradu.

Spoštovanjem udani

I v a n K e l c l. r.

Kako naj se kritkuje slovenščina iz teh dopisnic, sosebno iz prve, prepuščam vsakteremu, komur se zljubi s tem se baviti.

Toda vedi slavno občinstvo, da veter drugače brije in hudomušni dopisec s sodruhi prevača položaj.

Sejni zapisnik konstatuje, da sem jaz opozarjal navzočnike, da naj iz svoje sredine si izvolijo predsednika in zapisnikar-

ja, in ker se ni nikdo oglasil ter je čas potekel, sem predlagal, da naj na izvolijo g. dekana in g. kaplana. Tudi na ta predlog je vse potihnilo in ni bilo ugovora proti temu; vsled česar zavzela sta omenjena gospoda svoj sedež. Sejni zapisnik konstatuje nadalje, da je ravno nadučitelj g. Kelc tedaj, ko mi je bil predsednik podelil besedo, da obrazložim namen in pomen društva itd., oglasil se iz ozadja (kjer so se gg. učitelji sploh zadrževali, namesto da bi bili bližje pristopili in prisedli, ker je bilo dosti pripravljenih stolov), rekoč: »Ker se nas je prezrlo, zato nimamo nič več tukaj iskati, pojdemo, gremo, alo, alo«.

Odhajajoče srečal je neki mož iz B. in jih vprašal, zakaj že odidejo. Dobil je odgovor: »Nas ne potrebujejo, so vže duhovniki notri!«

Tedaj ubogo število štirih duhovnikov, katerim nasproti je bilo — kakor čudni dopisec članka z dne 12. avgusta v svojem dopisu, »nad katerim ima edino le on svoje dopadajenje«, navaja »okoli« (tedaj še ne vé koliko učiteljev in učiteljic je imel okoli sebe zbranih) 20 učiteljev in učiteljic, je vse to učiteljstvo prestrašilo, da ni moglo isto prisostvovati razmotrivanju tega plemenitega namena. Res je namen plemeniti in bode se dosegel tudi vzlic takim neodgovornim motenjem.

Toda, da ravno učiteljstvo takrat ni posvetilo svoje pozornosti temu plemenitemu namenu, pokazal je neovrgljivo njih nastop sam. Izmed učiteljev do gotovega časa edino ostali nadučitelj gospod Franc Kocbek z Gornjegograda se je sam izjavil, »da on ne odobruje te taktike«. V tem ima tudi Kocbek prav, vsaj vsak razsoden človek mora ne le odrekati odobrenje, marveč mora tudi naravnost obsojati najostrejši taki nastop. Sicer so vsi v dvorani ostali sprevideli, da je bil ta nastop neumesten. Naj se pač razdoni med svet: »Höre Welt! so wird man zu einem wohlthätigen Zwecke unterstützt seitens des Oberburger Lehrervereines! Exegi monumentum aere perennius!!!«

Po vsem mirno prepuščam slovenščino iz tega svojega poziva in svojih govornov, kakor tudi sploh svojo vedo o slovenščini kritiki javnega občinstva in tudi izreka veččakov se ne vstrašim. Prepričan sem, da bode vsak razsoden človek s pomilovanjem nad hudomušnim dopisem in njega tovariši vzkliknil: »Uboga šolska mladež«, katera bi imela biti navezana na njega pouk o slovenščini. Ako je tudi on menda kedaj pokukal v abecedo, se menda vendar ne bode »štimal« za doktorja modroslovja, in ako se pa, potem naj izda poučno knjigo, menda mu bode tudi nekateri učitelj zanjo hvaležen. Ako mu pa slovenščina več ne ugaja, potem raje sluša nemški: »Wenn dich die Laesterung sacht, so lass dir dies zum Troste sagen: Die schlechtesten Früchte sind es nicht, woran die Wespen nagen«.

Društvo je že prav osnovano, le Vaši napadi so nerodni. Ako dopisec jadrkuje čez svojo lastno slovenščino, ima popolnoma prav, toda naj ne bode tako aboten, da bi mislil, da se jaz za njegovo nerganje kaj brigam in da bi si nadalje dragi čas trafil s čitanjem tacih bedastih napadov. Bog bodi njegovemu duševnemu stanju milostljiv: kajti njegovo pisarjenje kaže, da ni normalnih misli. Sicer pa naj bode njemu in njegovim sodrugom na tem mestu v vsej resnosti povedano, da so isti vsega obžalovanja vredni, ako ne sprevidijo dobrodejnega namena onega društva, katero se je osnovalo pod zgoraj navedenim naslovom. Menda se bode kedaj še rad eden ali drugi izmed njih zatekel k temu društvu. Nadalje naj si ti nasprotniki zapomnijo, da bi bilo globoko pod mojo častjo spuščati se z njimi v kako polemiko.

Sicer pa možak se ne skriva za črkami.

Vedelo se pa bode tudi takim hudomušnim napadom (in naj še toliko obetajo »več še pride«), ktere mora celo razsodni in miroljubni svet najostreje obsojati, — napraviti konec kompetentnim mestom.

To v odgovor hudomušnemu dopiscu in tovarišem na opozorilo na ta dva članka, kajti sam tacih lističev »Domovina«, »Narodni List« ne čitam, ker se bavim z boljšimi.

Končam s pripombo, da o tem tu niti besedice, ne črkice več!

Gornjigrad, 14. avgusta 1908.
Grebenc l. r.

Najnovejša politična poročila.

Mednarodni kongres socialnih društev v Rimu.

Rim, 25. avgusta. Mednarodni kongres socialnih društev se vrši meseca oktobra v Rimu. Priglašeni so že 3000 udeležencev s celega sveta. Poročil je 115.

Hujskanje pravoslavnih proti katoličanom v Rusiji.

Kijev, 25. avgusta. Pravoslavni voljniški škof je strogo prepovedal pravoslavnim poroko s katoličankami. Pravoslavna rusko-poljska duhovščina je nastopila na kijevskem cerkvenem shodu proti prepovedi in zahtevala, da ob poroki zadostuj izjava, da pravoslavni del ne prestopi h katoličanstvu.

Vatikan in Angleška.

London, 25. avgusta. Papež je odposlal v spremstvu kardinala delegata Vannutellija samo angleške vatikanske dostojanstvenike. Vannutellija je sprejel angleški kralj s knežimi častmi, dasi so protestirali anglikanski škofje.

Velikanske kavalerijske vaje na Angleškem.

London, 24. avgusta. Prihodnje 14 dni se vrše na Angleškem kavalerijske vaje v obsegu, ki jih Angleška še ni videla. Udeleži se jih 8000 jezdecov. Čete obsegajo 5000 mož kavalerije, štiri brigade jezdeče artiljerije, dva bataljona pehote na konjih, dva vodja pionirjev na konjih in sanitetne vojske. Kavalerija se razdeli v dve diviziji po dve brigadi, ki ima vsaka tri polke. Vaje vodi generalni kavalerijski nadzornik Scobell.

Clemenceau v Karlovih varih.

Karlove Vre, 24. avg. Francoski min. predsednik Clemenceau živi v Karlovih Varih popolnoma za se. Strogo se drži zdravniških predpisov. V njegovi družbi so njegovi kabinetni šefi in pa telegrafisti.

Korupcija v liberalno-socialistiškem belgijskem občinskem svetu.

Schaarbeck, 24. avg. Občinski svetnik Van de Putte in občinska inženirja Wellens in Housa sta priznala, da so dobivali po podjetniku Lejeunu velike napitnine. Van de Putte je dobil julija samo 60 tisoč frankov, Housa pa 19.000 frankov. Van de Putte je demisioniral. Podkupljene funkcionarje so zarpli. Večina schaarbeckškega občinskega sveta je liberalna in soc. demokratska.

Zahvala.

Dne 15. t. m. obhajalo je prostovoljno gasilno društvo na Vrhniki 30-letnico svojega obstanka spojeno s proslavo 60-letnega vladanja presvetlega cesarja Frana Josipa I.

Prijetna dolžnost me veže, da se zahvaljujem č. g. dekano Lovro Gantarju za darovanje vs. maše. Nadalje zastopniku c. kr. okrajnega glavarstva preblag. gosp. vladnemu tajniku Domicelju, ki je počastil slavje s svojo navzočnostjo. Preblagorodnemu gospodu županu dr. Maroltu za prijazen in pomenljiv pozdrav došlih gostov, kakor tudi občinskemu zastopu za korporativno udeležbo. Gospodom načelnikom tukajšnjih uradov, kateri so blagovolili slavnost posetiti. Preblagorodnemu gospodu očetu gaslicu Doberletu za njegov ginjeni nagovor in dekoriranje dveh ognjegasev. Tukajšnjim gospodičnam za podarjene šopke in pletenje vencem. Bratškimi društvom iz Vrda, Stare-Vrhnike, Borovnice, Horjulja, Polhovega gradca, Iga, Tomišlja, Stoba, Komende in Spod. Logateca, katera so s svojo navzočnostjo pokazala svojo naklonjenost našemu društvu, kakor tudi vsem došlim delegatom za njih udeležbo.

Na pomoč!
Prostovoljno gasilno društvo na Vrhniki.
Karol Mayer, načelnik.

Dečka

sprejme takoj večja trgovina z mešan. blagom na Dolenjskem. Ponudbe pod št. „100“ na upravo „Slovenca“.
2028 5-4

Vajenec

iz boljše hiše se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom Karol Skala v Kamniku. 2036 2-2

Slavnemu občinstvu, posebno pa prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam svojo dobro nrejeno

podobarsko in pozlatarsko obrt

v Wolfovih ulicah št. 1 nasproti frančiškanske cerkve

ter vsa v vso to stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.

Cene zelo zmerne! Priznana dovršena dela!
466 Z odličnim spoštovanjem 52-24

Aleks. Götzl

podobar in pozlatar.

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.
675 40-21

SANATOGEN

prepotrebno kreplivo in osveževalno sredstvo za vsakogar, ki se čuti utrujenega in bednega, kakor sploh

za nerвозne in slabotne.

Od nad 700 profesorjev in zdravnikov sijajno potrjen. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin, SW. 48. Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj, I., Fleischmarkt 1. 1728 8-1

Zahtevajte zastoj

Nikei remont. ure K 8-
svic. Izvir. „Roskopf“ pat. ura 9-
regist. „Adler Roskopf“, nikel rem. 7-
mont. s sidra „Luna“, kolesje 8-50
Goldin rem. ura „Luna“, kolesje s 8-50
dvojn. pleščem „Gloria“ 8-40
arab. rem. ura „Gloria“ 8-50
„dvojni plešč“ 8-50
„oklep. veržica s stičko“ 8-
pera in karob. 15 gr. teža 7-00
ura s kolescem K 8-50, budilka K 2-50, kuhinjska ura K 8-
švarcvalčka ura K 7-00.

Za vsako ura 3000 pisarne jamron!
1000: ura! Zastonj dostava, ali denar nastaj!

Prva tovarna za ure Hanna Konrad, s. in kn. dvorni zalažnik v Mostu (Brüx) 654
Češka. 2316 1-4

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistil. sredstvo

Seydlin

Izdovatelj O. Seydl
Ljubljana, Spital-Stritar, ul. 7

Dobi se v vsaki

Cena vrčku 20 v.

Gena vrčku 20 vinarjev.

Najboljše izvorno, dvojno vležano

prazdroj (Urquell) in črno pivo (Bockbier)

645 80-45

iz meščanske budjeviške pivovarne se toči

v Sodnijskih ulicah 4 in na Rimski cesti 5.

Dobi se tudi pristni domači šampanjec.

Cena vrčku 20 v.

Razpis.

V Mokronogu je izpraznjena služba

provizoričnega dežel. živinozdravnika

S to službo so združeni dohodki letnih 1200 K, in sicer pripade od tega zneska 800 K na deželni zaklad, 400 K pa na okrajno blagajnico za sodni okraj mokronoški.

Prosilci za to službo pošljejo naj podpisnemu deželnemu odboru svoje, z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti opremljene prošnje

do 15. septembra 1908.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 17. avgusta 1908.

Trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10

prporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših klobukov, oolindrov in čepic, kakor tudi najtrpežnejših čevljev.

2250 2

Podružnice: Praga s mešanicami: Oraben 38, Male strane, Most, ulice 17, Radan, Brno, Oulka Liza, Oulka Kamelien, Korovki Kumburg, Kšilling, Novi Žilka, Pilsen, Sv. Jilva in Liberec.

Mešnjalnica na Dunaju: I. Wollzelle 1, II. Wollzelle 4, III. Ungargasse 77 (vokal Renowasse), III. Lb-wangasse 27, IV. Wollzelle Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnstrasse 88 2, VI. Gumpelstrasse 23, VII. Marbachstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 129, IX. Albrechtsstrasse 12, XVIII. Währingergasse 76, XIX. Döblinger Hauptstr. 22.

Mešnjalnica delniška družba 45 150-175

„MERCUR“

Dunaj, I, Wollzelle 1, Ake. kapital K 20.000.000, Resor. zaklad K 8.000.000

Najkulantnejši nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, devis, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje iskrenih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.